

PAUL VOLKMANN. »LUONNONTIETEIDEN TIETO-OPILLISET PERUSTEET»

(»TIEDE JA HYPOTEESI», IX) 2. PAINOS. LEIPZIG 1910¹²²

(Nat. IV. 171 Bernin kirjastossa)

Tekijä on eklektikko ja typerys filosofiassa, eritoten puhuessaan Haeckeliä vastaan, Bucklesta etc. etc. Mutta kallistuu kuitenkin materialismiin, esimerkiksi s. 35 * [40] ** — »Kysymys, säädämmekö me luonnolle käsitteet vai luonto meille» — on muka molempien näkökantojen yhdistelmä. *Mach* on oikeassa (s. 38 [43]), mutta minä asetan sen (*Machin* näkökannan) vastakohtaksi ”objektii-visen”:

»Olen siis sitä mieltä, että logiikkamme alkuperä on asioiden lainmukaisessa tapahtumisessa ulkopuolellamme, että luonnon prosessien ulkoinen välttämättömyys on ensimmäinen ja todellisin opettajamme» (s. 39 [43]):

Kapinoi fenomenologiaa ja nykyaikaista monismia vastaan, mutta ei lainkaan käsitä materialistisen ja idealistisen filosofian *ydintä*. Oikeastaan tyypistää asian luonnontieteen ”metodeihin” yleispositivistisessä hengessä. Ei osaa edes asettaa kysymystä luonnon objektiivisesta reaalisuudesta ihmiskunnan tajunnan (ja aistimusten) *ulkopuolella*.

Kirjoitettu v. 1915

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* *P. Volkmann*. »Erkenntnistheoretische Grundzüge der Naturwissenschaften». Leipzig — Berlin, 1910. *Toim.*

** *П. Фолькман*. «Теория познания естественных наук». СПб., 1911. *Toim.*